

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національної
академії внутрішніх справ
доктор юридичних наук,
професор

Володимир ЧЕРНІЙ

18.02.2021 р.

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ щодо дисертації Дідковської-Бідюк Марії Володимирівни на тему «Психолого-правові засади використання профайлінгу в діяльності Національної поліції», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2016 р., протокол № 21.

ВИТЯГ

з протоколу засідання фахового семінару кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ від 15 лютого 2021 року

Присутні:

кафедра юридичної психології: завідувач кафедри, доктор психологічних наук, професор Кудерміна О.І. (*науковий керівник*); професор кафедри, доктор психологічних наук, професор Медведєв В.С.; професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Охріменко І.М. (*рецензент*); професор кафедри, доктор психологічних наук, професор Романенко О.В. (*рецензент*); професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Мартенко О.Л.; професор кафедри, кандидат психологічних наук, професор Казміренко Л.І.; доцент кафедри, кандидат психологічних наук, доцент Давидова О.В.; доцент кафедри, кандидат психологічних наук Спринчук С.В.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Казміренко В.О.; доцент кафедри, кандидат психологічних наук Власенко С.Б.; старший викладач кафедри, кандидат психологічних наук Дідух М.М.; с Рівчаченко О.А.; викладач кафедри Литвин В.В.; викладач кафедри Галич М.Ю.; викладач кафедри Мураненко К.Ю.; викладач кафедри Христюк О.С.

Запрошені:

наукова лабораторія з проблем психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень: провідний науковий співробітник, кандидат психологічних наук, професор Андросюк В.Г.

Були присутні на семінарі – 17 осіб, з них докторів наук – 4, кандидатів наук – 9 за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертації Марії Дідковської-Бідюк з теми: «Психолого-правові засади використання профайлінгу в діяльності Національної поліції», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – психологія, щодо її рекомендації до попереднього розгляду спеціалізованою вченою радою.

Слухали:

Доповідь здобувачки ступеня доктора філософії Марії Дідковської-Бідюк за темою: «Психолого-правові засади використання профайлінгу в діяльності Національної поліції», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 «Психологія».

Доповідачка обґрунтувала актуальність обраної теми, визначила мету, завдання, методологію та методику, охарактеризувала об'єкт та предмет дослідження, виклала основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказала науково-практичну значущість роботи, зазначила про впровадження результатів дослідження.

Авторка зазначила, що актуальність теми дослідження обумовлена тим, що сучасний етап розвитку суспільства характеризується значним ускладненням криміногенної обстановки як у державі, так і у світі в цілому, що зумовлюється змінами у політичному, економічному, соціальному житті. Арсенал існуючих методів і технологій боротьби зі злочинністю стає недостатнім, і тому стає необхідним запровадження новітніх методів, які б допомогли визначити протиправні наміри діяльності осіб. Визначити протиправні наміри можливо вивчивши психофізіологічні та поведінкові реакції особи. На даний час існує достатньо технічних засобів, направлених на визначення індивідуального рівня психоемоційних реакцій людини (різноманітні поліграфи як закордонного так і вітчизняного виробництва). Їх використання є результативним, проте не завжди доступним в умовах діяльності працівників Національної поліції. Саме тому застосування профайлінгових технологій стає дедалі актуальнішим.

Мета дослідження – визначення психолого-правових засад профайлінгу у діяльності Національної поліції, розробці моделі суб'єкта профайлінгу. На теоретичному етапі дослідження на основі аналізу наукових праць (П. Екмана, В. Фрізена, К. Шерера, М. Цукермана, Б. Де Пауло, В.А. Лабунської, О. Фрайя, В.І. Барка, А.В. Іщенко, В.П. Казміренка, Л.І. Казміренко, М.В. Костицького, В.С. Кузьмічова, Є.Д. Лук'янчикова, С.Д. Максименка, В.С. Медведева, В.В. Рибалки, В.М. Синьова, В.О. Татенка, С.І. Яковенка) дисертантка встановила, що профайлінг являє собою комплекс заходів (візуальна діагностика, збір та узагальнення інформації, доказів тощо), який здійснюється з метою попередження протиправних дій та пошуку злочинців. У сучасній правоохоронній діяльності під час розслідування злочинів використовуються два різновиди портретування кримінологічний (художній документальний опис зовнішніх особливих ознак особи) та психологічний (художньо-образний опис характерних індивідуально-психологічних особливостей, властивостей, рис, емоційних реакцій та вірогідних форм поведінки особистості). Під час складання психологічного профілю найбільш доцільно використовувати такі ознаки, як загальні дані про

особу, зовнішні ознаки, життєвий шлях, життєві сфери, особливості поведінки, темперамент та характер, мотивація поведінки, соціальна адаптація, здібності. До основних принципів, якими необхідно керуватися під час складання психологічних профілів, відносять науковість, об'єктивність, всебічність, конкретність, комплексність, професійну компетентність. Одним із негативних аспектів використання профайлінгу є етнічний профайлінг, який полягає в упередженому ставленні до представників тієї чи іншої раси.

Дисертантка визначила поняття «суб'єкт профайлінгу». Це особа, що здійснює професійну діяльність у сфері створення психологічних профілів (портретів) осіб, які складають оперативний інтерес; виявляє осіб із протиправними намірами шляхом оцінки та прогнозування поведінки, аналізуючи вербальне/невербальне поведіння та характеристики зовнішності. Сукупність якостей, властивостей, здібностей особистості, що здійснює профілювання, зумовлена особливостями професійної діяльності.

Дисертантка проаналізувала професіограми працівників різних підрозділів поліції та розробила професіограму суб'єкта профайлінгу.

Емпіричне дослідження обізнаності поліцейських підрозділів кримінальної поліції, слідства та психологів у сфері застосування профайлінгу дало змогу зробити висновок, що майже кожен поліцейський в тій чи іншій мірі використовує цю технологію у своїй роботі. Більшість правоохоронців вважає застосування профайлінгу важливим, однак на даний час ця технологія не використовується належним чином. Крім того, більшість респондентів розділяють думку про те, що профайлінг дієвий, але для його застосування потрібні спеціально підготовлені спеціалісти, яких, на жаль, сьогодні у Національній поліції немає.

Емпіричне дослідження дало змогу визначити наскільки у потенційних профайлерів – працівників психологічної служби, оперуповноважених та співробітників превентивних підрозділів – розвинені пізнавальні процеси, а також наскільки вони володіють навичками зчитування невербальної комунікації

За результатами дослідження найбільш підготовленими до профайлінгової діяльності є психологи. Можливо, такі результати пов'язані із тим, що під час підготовки психологів більша увага приділяється аспектам, пов'язаним із людською психікою, розвитком невербальних процесів, особливостями реагування на різні ситуації тощо. Також, психологи у своїй професійній діяльності частіше стикаються з людьми у нормальних психоемоційних станах та мають можливість на практиці застосувати отримані у навчальних закладах знання уміння та навички. Але, психологи Національної поліції України, рідко мають справу з потенційними злочинцями, а тому не дуже часто мають можливість зчитувати невербальні прояви.

На даному етапі працівникам Національної поліції України, не вистачає знань, умінь та навичок для здійснення профайлінгової діяльності. На жаль, на сучасному етапі підготовки поліцейських, розвитку знань, умінь та навичок, які були б необхідними профайлеру, приділяється недостатня увага. Крім того, існує необхідність приділити додаткову увагу розвитку пізнавальних процесів, які є

необхідними для здійснення професійної діяльності. Доцільно було б готувати осіб спеціально для здійснення профайлінгової діяльності.

Авторка проаналізувала нормативні документи, які на даний час регламентують діяльність психологічних служб підрозділів МВС України, та встановила, що жоден із них не містить інформації щодо особливостей застосування профайлінгу і лише поверхнево торкаються цієї теми.

Дисертантка розробила інструкцію, яка роз'яснює поняття профайлінгу, основні принципи його застосування, основні аспекти використання даної технології, особливості оформлення документів, які містять психологічні профілі, вимоги до суб'єкта профайлінгової діяльності. Така інструкція сприятиме впровадженню профайлінгу як функції працівників Національної поліції та полегшить пошук потенційних та фактових злочинців.

Дисертантка розробила тренінг з підготовки фахівців-профайлерів саме для підрозділів Національної поліції України. Він містить основну інформацію щодо іноземного досвіду застосування профайлінгу правоохоронними органами іноземних держав, вправи на розвиток необхідних для профайлера психічних процесів, зокрема пам'яті, креативності, мислення тощо. Окремий блок тренінгу присвячений невербальній комунікації: він містить інформацію щодо особливостей невербального спілкування, а також вправи, метою яких є розвиток уміння зчитувати жести, міміку, емоції співрозмовника. Крім того, тренінг містить вправи, які дозволяють працівникам правоохоронних органів на практиці відпрацювати отримані знання, уміння та навички. Даний тренінг є актуальним для підготовки профайлерів для підрозділів Національної поліції України, адже на відміну від інших запропонованих тренінгів, його специфічною характерною рисою є акцент на особливостях застосування профайлінгових технологій саме правоохоронними органами.

Структура та обсяг дисертації зумовлена метою і логікою дослідження та складається з анотації державною та англійською мовами, вступу, трьох розділів, які об'єднують 6 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

По завершенню доповіді Марії Дідковської-Бідюк присутніми були поставлені такі **запитання:**

Професор кафедри юридичної психології, доктор психологічних наук, професор Володимир Медведєв: Чи достатньо докладно на вашу думку окреслено доцільність використання профайлінгу правоохоронцями?

Відповідь: Враховуючи досвід іноземних держав у цій сфері, використання даної технології справді дієве під час розслідування злочинів та профілактики правопорушень. Використання профайлінгу як превентивної технології на 90% знизило кількість терактів в аеропортах зарубіжних країн. Крім того, під час розслідування насильницьких, зокрема серійних злочинів профайлінг дозволяє звузити коло підозрюваних осіб, а в подальшому попередити аналогічні злочини. У правоохоронних органах зарубіжних країн дані технології широко застосовуються та неабияк допомагають під час розслідування злочинів. У Національній поліції України профайлінг не є достатньо популярним, а тому потребує подальшого дослідження. Також необхідною є підготовка спеціалістів-

профайлерів, чия участь у розслідуванні злочинів допоможе більш швидкому їх розкриттю а також попередженню подальшого вчинення.

Доцент кафедри юридичної психології, кандидат психологічних наук Софія Власенко: Назвіть цілі та зміст тренінгової програми для майбутніх профайлерів Національної поліції та вкажіть чим Ваша програма відрізняється від запропонованих іншими авторами?

Відповідь: Розроблений проект тренінгу, направлений на підготовку профайлерів саме у правоохоронній сфері. Він включає в себе інформацію щодо теоретичних засад застосування профайлінгових технологій у діяльності правоохоронних органів іноземних держав, а також практичні завдання, спрямовані на розвиток психічних процесів, знань, умінь та навичок, які необхідні працівникам, які у своїй діяльності використовують профайлінгові технології..

Проведення тренінгової програми доцільне в процесі підготовки фахівців-профайлерів саме у правоохоронній сфері і зумовлене саме потребами Національної поліції.

Старший викладач кафедри юридичної психології, кандидат психологічних наук Марина Дідух: Чи обов'язковим є впровадження саме посад профайлерів у діяльність поліції?

Відповідь: На сьогодні кожен працівник ц тій чи іншій мірі використовує профайлінг у своїй професійній діяльності, але не має достатньої професійної підготовки. Впровадження посад профайлерів – кваліфікованих працівників, які спеціалізуються у цій сфері – сприятиме ефективнішій роботі поліцейських підрозділів.

Старший викладач кафедри юридичної психології, кандидат юридичних наук Олена Рівчаченко: Які базові знання, уміння та навички мають бути у профайлера?

Відповідь: Базові якості, необхідні профайлерові, можна розподілити за блоками:

1) Професійні знання, уміння, навички (знання про застосування профайлінгу як в Україні так і за кордоном, базові психологічні та криміналістичні знання, розвинутий інтелект за загальною ерудицією);

2) Мотиваційний блок (адекватне розуміння вимог професії, прагнення працювати у даній сфері (зацікавленість у професії, прагнення стати професіоналом своєї справи);

3) Пізнавальні процеси (розвинута пам'ять, зокрема наочно-образна розвинуте логічне мислення; креативність концентрація та стійкість уваги

4) Особистісні якості (прагнення до самовдосконалення, високий ступінь особистої відповідальності, тактовність та вихованість, особиста дисциплінованість, уміння діяти в умовах дефіциту часу, стресостійкість, твердість характеру, наполегливість, воля, емоційна стійкість, уміння чинити супротив негативним психологічним впливам, здатність до самоконтролю, низький рівень тривожності, розвинута інтуїція);

5) Комунікативні здібності (уміння встановлювати і підтримувати психологічний контакт з будь-якою особою, комунікативна компетентність,

володіння навичками невербальної комунікації, уміння застосовувати різноманітні стилі поведінки у конфліктних ситуаціях).

Після відповідей на запитання було озвучено висновок наукового керівника – доктора психологічних наук, професора **Олени Кудерміної**.

У висновку зазначено про тематику опублікованих статей та апробацію результатів дослідження, а також дані про впровадження науково обґрунтованих пропозицій в практичній діяльності підрозділів Національної поліції, освітньому процесі та науково-дослідній роботі.

Як показав аналіз змісту наукової розробки, вибрана дисертанткою тема дослідження є досить актуальною та такою, що представляє теоретико-прикладне значення. Для досягнення поставленої мети і задач цієї дисертації Марія Володимирівна вірно визначила об'єкт, предмет і методи дослідження, які уміло використав при вирішенні конкретних проблем теоретичного та практичного характеру у своїй дисертації. Їх застосування в роботі показало також, що здобувач має достатній загальний рівень розвитку та професійно грамотно володіє вибраним арсеналом дослідження, що в кінцевому результаті, дозволило їй логічно сформулювати наукову новизну цієї розробки, а також визначити теоретичне і практичне значення отриманих результатів дослідження.

Чітке знання предмету дослідження та проявлена при цьому природна ерудиція дозволили дисертантці вивести відповідні науково обґрунтовані висновки як по розділах, так і в цілому по дисертації. Авторкою правильно і доречно застосовані різні загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Надійність і вірогідність отриманих наукових результатів підтверджуються теоретико-методологічним обґрунтуванням вихідних принципів дисертаційної роботи, єдністю й логічністю всіх етапів дослідження, його організаційною цілісністю й чіткістю концептуальних засад, гармонійним поєднанням статистичних методів і способів їх якісної психологічної інтерпретації. Таким чином забезпечується високий **ступінь обґрунтованості** наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дослідженні, **їх достовірність**.

Чітка та коректна організація дослідження, грамотна інтерпретація його результатів з урахуванням концептуальних положень дозволила дисертанту сформулювати відповідні науково обґрунтовані **висновки** відповідно до поставлених завдань, а саме:

а) Історичними витоками прикладного застосування прийомів профілювання особистості є необхідність забезпечення безпеки польотів цивільної авіації та визначення злочинців, які здійснюють будь-які злочини насильницького характеру (зґвалтування, серійні вбивства, злочини сексуального характеру тощо). Наведене обумовлює дві основних сфери застосування методики профайлінгу в системі суспільних відносин. Перша сфера характеризується значно ґрунтовним науково-методичним забезпеченням та розвинутою практикою застосування, особливо у зарубіжних країнах. Друга – в сфері реалізації правоохоронних функцій – набуває ознак інтенсивного розвитку наприкінці ХХ ст.

б) В Україні психологами правоохоронних органів психологічні портрети частіше складаються під час розслідування умисних вбивств, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, розбійних нападів, грабежів, крадіжок, вимагань, згвалтувань. У «Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських» прийнятому 06.02. 2019 р. затвердженого Наказом МВС № 88 у п. 5.4 Розділу 4 зазначається, що у функції системи психологічного забезпечення в органах, підрозділах Національної поліції України, між інших, входить складання психологічних портретів підозрюваних, обвинувачених осіб під час проведення оперативних заходів та слідчих дій. Водночас, окрім зазначення дозвільної можливості застосувати профілювання, інструментальних механізмів його реалізації на практиці не опрацьовано.

в) Для характеристики особистості працівника Національної поліції, який реалізує профайлінг ми вважаємо обґрунтованим використовувати термін «суб'єкт профайлінгу». Суб'єкт профайлінгу – це особа, яка: здійснює професійну діяльність у сфері створення психологічних профілів (портретів) осіб, які складають оперативний інтерес; виявляє осіб із протиправними намірами шляхом оцінки та прогнозування поведінки, аналізуючи вербальне/невербальне поведіння та характеристики зовнішності. Сукупність якостей, властивостей, здібностей особистості, що здійснює профілювання, зумовлена особливостями професійної діяльності. Структура психологічних характеристик, які зумовлюють ефективність профайлінгової діяльності представлена наступними блоками: загальні та професійні знання; мотиваційний блок; пізнавальна сфера; особистісні якості; комунікативні здібності.

г) За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що на даному етапі працівникам Національної поліції України, не вистачає знань, умінь та навичок для здійснення профайлінгової діяльності. Емпіричне дослідження психологічних характеристик представників служб психологічного забезпечення, підрозділів кримінальної міліції та превентивної діяльності, а саме: пам'яті, креативності, рівня розвитку інтелектуальних здібностей, спостережливості та здатності до інтерпретації невербальної комунікації тощо підтверджують зазначене. 63 % опитаних працівників кримінальної поліції мають низький рівень розвитку короткострокової пам'яті, 40 % - недостатній рівень розвитку інтелектуальних здібностей, 33 % - низький рівень спостережливості. Серед працівників підрозділів превентивної діяльності у 40 % осіб недостатньо розвинута короткострокова пам'ять, 50 % респондентів характеризуються низьким рівнем розвитку аналітичності індуктивного мислення в умовах обмеженого часу тощо. Порівняльний аналіз одержаних результатів емпіричного дослідження демонструє, що найбільш підготовленими до застосування профайлінгових технологій є практичні психологи, які працюють у підрозділах Національної поліції України.

д) Аналіз нормативних документів, які на даний час регламентують діяльність психологічних служб підрозділів МВС України, дозволяє стверджувати, що жоден із них не містить інформації щодо суб'єктів та

особливостей застосування профайлінгу і лише поверхнево торкаються цієї теми. Відсутність чіткої регламентації із зазначенням основних потенційних випадків використання методики профайлінгу, принципів її застосування актуалізує питання створення нормативного документу, який би врегулював зазначені питання. Запропонований проект «Інструкції із застосування профайлінгових технологій працівниками Національної поліції» висвітлює основний термінологічний апарат, принципи та напрями використання профайлінгу та особливості практичної реалізації профайлінгової діяльності.

е) Узагальнення наявних науково-методичні першоджерел обумовив розробку програми тренінгу, спрямованого на підготовку профайлерів для правоохоронній сфери. Він включає в себе інформацію щодо теоретичних засад застосування профайлінгових технологій у зарубіжній та вітчизняній діяльності правоохоронних органів, а також практичні завдання, спрямовані на розвиток психічних процесів, знань, умінь та навичок, що необхідні працівникам, які у своїй діяльності використовують профайлінгові технології. Обрання зазначеної інтерактивної технології ґрунтується на деяких основних позиціях, а саме: особи, які будуть приймати участь у підготовці мають базові юридико-психологічні знання, характеризуються певним рівнем розвитку пізнавальної сфери та комунікативних здібностей, мотивовані для підвищення власного професійного рівня тощо. Термін здійснення професійно-психологічної підготовки обумовлений дефіцитом часу практичних працівників та враховує наявність попередньої підготовки. Тренінг, в даному випадку розглядається як удосконалення загальних та спеціальних компетентностей суб'єкта. Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план Марія Дідковська-Бідюк виконала у повному обсязі.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність загалом, оформлення.

Зважаючи на вищевикладене, можна стверджувати, що дисертація Дідковської-Бідюк Марії Володимирівни «Психолого-правові засади використання профайлінгу в діяльності Національної поліції», містить нові наукові положення й науково обґрунтовані результати в галузі юридичної психології, що в сукупності розв'язують важливе науково-прикладне завдання.

Зміст дисертації цілком відповідає заявленій дисертанткою науковій спеціальності, робота пройшла належну апробацію. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження описано коректною науковою мовою .

Оформлення дисертації загалом відповідає встановленим МОН України вимогам, тому авторка заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Після цього слово було надано **рецензентам** наукової праці:

Професор кафедри юридичної психології, доктор психологічних наук, професор Романенко Оксана Вікторівна відзначила високий науковий рівень дисертаційного дослідження Марії Дідковської-Бідюк, що присвячене актуальній проблемі, вирішення якої сприятиме подальшій розробці законодавчих пропозицій та проектів підготовки профайлерів для підрозділів Національної поліції.

Подана на рецензування дисертаційна робота видається безумовно **актуальною** з огляду на необхідність підготовки фахівців-профайлерів для підрозділів Національної поліції України, що узгоджується з магістральними напрямками державної політики в галузі реформування правоохоронних органів.

Основою проведеної роботи слугували визначені здобувачем **завдання** дослідження, найбільш суттєвими з яких є:

1) дослідити сутність профайлінгу та основних сфер його застосування в діяльності Національної поліції України;

2) охарактеризувати особистість працівника Національної поліції як суб'єкта профайлінгової діяльності;

3) сформулювати рекомендації щодо удосконалення нормативно-правових засад реалізації профайлінгу в діяльності Національної поліції України;

4) розробити рекомендації щодо науково-методичних та психологічних засад професійно-психологічної підготовки суб'єктів профайлінгу для Національної поліції України.

Дисертація має достатній ступінь наукової новизни та практичної значущості. Чітко сформульовані об'єкт, предмет, мета та завдання дозволили спланувати та здійснити дисертаційне дослідження на належному науковому рівні. Описано специфіку діяльності підрозділів Національної поліції України, визначено основні теоретичні підґрунтя впровадження технології профайлінгу в діяльності поліції зарубіжних країн; визначено поняття «суб'єкт профайлінгу», обґрунтовано особливості підготовки спеціалістів-профайлерів для підрозділів Національної поліції України, описана професіограма потенційного профайлера.

Для проведення емпіричного дослідження авторкою обрано адекватний методичний інструментарій. Емпіричну вибірку представили 229 працівників Національної поліції України, з яких: 71 представників підрозділів психологічного забезпечення; 50 працівників слідчих підрозділів; 60 працівників кримінальної поліції та 48 поліцейських підрозділів превенції. Саме ці працівники найбільше використовують профайлінгові технології у своїй професійній діяльності. Дослідження було спрямоване на визначення рівня розвитку необхідних психічних процесів, а також уміння зчитувати невербальну комунікацію.

Архітектура роботи достатньо виважена, структурно складається з анотації, вступу, 3 розділів, 6 підрозділів, висновків та додатків. Основні положення роботи знайшли відображення у 11 публікаціях з них: 4 статті у науково фахових виданнях, затверджених МОН України; 1 стаття в наукових періодичних виданнях інших держав, включених в міжнародну наукометричну базу. Анотація відображає зміст дисертації.

Ознайомлення із змістом першого розділу «Теоретико-методологічні засади використання профайлінгу в діяльності Національної поліції» свідчить про ґрунтовне вивчення Дідковською-Бідюк Марією методологічних і наукових основ досліджуваної проблеми. Дисертанткою проаналізовано понятійний апарат за темою дослідження. Розглянуто особливості становлення

профайлінгу як технології профілактики та розслідування злочинів. Визначено стан дослідження проблеми становлення профайлінгу, у аспектах розслідування насильницьких злочинів та як превентивної технології.

Важливою складовою дослідження є аналіз здобутків українських вчених у цьому напрямку. Деякі вітчизняні вчені у своїх працях приділяли увагу створенню портрету особистості, але дотиково. Існують розроблені професіограми працівників підрозділів поліції. На основі теоретичного аналізу професіограм працівників поліції, авторка розробила професіограму профайлера.

У другому розділі дисертації «Психологічні передумови ефективності реалізації профайлінгу в діяльності Національної поліції» авторкою експериментально досліджені основні професійні знання, уміння та навички, необхідні профайлеру, а також дослідження їх рівня у працівників поліції. Також здобувачем досліджено уміння зчитувати невербальну комунікацію. Встановлено, що серед працівників поліції найбільш підготовлені до використання профайлінгу є психологи, але навіть їхні знання уміння та навички не є достатніми для цього виду діяльності.

Також у цьому розділі наведені результати дослідження обізнаності працівників поліції у сфері застосування профайлінгу. Встановлено, що усі поліцейські в тій чи іншій мірі використовують профайлінг у своїй діяльності, але належної підготовки вони не мають. Більшість опитаних працівників стверджує, що участь спеціаліста профайлера у розслідуваннях та профілактиці злочинів значно полегшила б роботу.

У третьому розділі – «Напрями та заходи запровадження профайлінгових технологій в діяльності Національної поліції» здобувачкою запропонована розроблена інструкція, яка роз'яснює поняття профайлінгу, основні принципи його застосування, основні аспекти використання даної технології, особливості оформлення документів, які містять психологічні профілі, вимоги до суб'єкта профайлінгової діяльності. Така інструкція сприятиме впровадженню профайлінгу як функції працівників Національної поліції та полегшить пошук потенційних та фактових злочинців. Розглянуто основні нормативні документи, які регламентують діяльність Національної поліції.

Авторкою розроблено та описан проект тренінгу з підготовки профайлерів для підрозділів Національної поліції України. За результатами проведеного дослідження визначено основні особливості підготовки спеціалістів-профайлерів та основні риси, які є необхідними для таких працівників.

Висновки загалом свідчать про реалізацію поставлених завдань та досягнення мети дисертаційного дослідження.

У цілому дисертаційне дослідження Марії Дідковської-Бідюк «Психолого-правові засади використання профайлінгу у діяльності Національної поліції» є завершеною науковою працею, яка має наукову новизну, теоретичне і практичне значення і відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання». Тому вважаю можливим рекомендувати дисертацію «Психолого-правові засади використання профайлінгу у діяльності Національної поліції» до розгляду в спеціалізованій вченій раді.

Професор кафедри юридичної психології, доктор юридичних наук, професор Охріменко Іван Миколайович відзначив достатній фаховий рівень дисертаційного дослідження Марії Дідковської-Бідюк, виконаного на актуальну тему, істотне теоретичне і прикладне наукове обґрунтування висновків і пропозицій.

Подана на рецензування дисертаційна робота видається безумовно актуальною з огляду на необхідність вирішення низки проблем, пов'язаних з підготовкою спеціалістів-профайлерів для підрозділів Національної поліції України, чия участь у розслідуванні злочинів допоможе більш швидкому їх розкриттю а також попередженню подальшого вчинення.

Зазначу, як на мене, головну характерну рису теми - її багатоаспектність, багатоплановість, місткість та ємність предметно.

Зокрема, авторкою розроблено тренінг з підготовки фахівців-профайлерів саме для підрозділів Національної поліції України. Він містить основну інформацію щодо іноземного досвіду застосування профайлінгу правоохоронними органами іноземних держав, вправи на розвиток необхідних для профайлера психічних процесів, зокрема пам'яті, креативності, мислення тощо. Окремий блок тренінгу присвячений невербальній комунікації: він містить інформацію щодо особливостей невербального спілкування, а також вправи, метою яких є розвиток уміння зчитувати жести, міміку, емоції співрозмовника. Крім того, тренінг містить вправи, які дозволяють працівникам правоохоронних органів на практиці відпрацювати отримані знання, уміння та навички. Даний тренінг є актуальним для підготовки профайлерів для підрозділів Національної поліції України, адже на відміну від інших запропонованих тренінгів, його специфічною характерною рисою є акцент на особливостях застосування профайлінгових технологій саме правоохоронними органами.

В розділі 1 на основі теоретичного аналізу дисертантка встановила, що профайлінг являє собою комплекс заходів (візуальна діагностика, збір та узагальнення інформації, доказів тощо), який здійснюється з метою попередження протиправних дій та пошуку злочинців. Під час складання психологічного профілю найбільш доцільно використовувати такі ознаки, як загальні дані про особу, зовнішні ознаки, життєвий шлях життєві сфери, особливості поведінки, темперамент та характер, мотивація поведінки, соціальна адаптація, здібності. Авторка визначила, що до основних принципів, якими необхідно керуватися під час складання психологічних профілів, відносять науковість, об'єктивність, всебічність, конкретність, комплексність, професійну компетентність. Також було зазначено, що етнічний профайлінг, який полягає в упередженому ставленні до представників тієї чи іншої раси є одним із негативних аспектів використання профайлінгу

Дисертантка визначила поняття «суб'єкт профайлінгу», проаналізувала професіограми працівників різних підрозділів поліції та розробила професіограму суб'єкта профайлінгу.

У розділі 2 представлено результати емпіричного дослідження, що дало змогу зробити висновок, що майже кожен поліцейський в тій чи іншій мірі використовує цю технологію у своїй роботі. Більшість правоохоронців вважає

застосування профайлінгу важливим, однак на даний час ця технологія не використовується належним чином. Крім того, більшість респондентів розділяють думку про те, що профайлінг дієвий, але для його застосування потрібні спеціально підготовлені спеціалісти, яких, на жаль, сьогодні у Національній поліції немає.

Також емпіричне дослідження дало змогу визначити наскільки у працівників психологічної служби, оперуповноважених та співробітників превентивних підрозділів, які є потенційними профайлерами, розвинені пізнавальні процеси, а також наскільки вони володіють навичками зчитування невербальної комунікації

Встановлено, що найбільш підготовленими до профайлінгової діяльності є психологи, чия робота пов'язана із знанням людської психіки. Але, психологи Національної поліції України, рідко мають справу з потенційними злочинцями, а тому не дуже часто мають можливість зчитувати невербальні прояви.

В розділі 3 здобувачкою запропонована розроблена інструкція, яка сприятиме впровадженню профайлінгу як функції працівників Національної поліції та полегшить пошук потенційних та фактових злочинців. Дана інструкція роз'яснює поняття профайлінгу, основні принципи його застосування, основні аспекти використання даної технології, особливості оформлення документів, які містять психологічні профілі, вимоги до суб'єкта профайлінгової діяльності.

Дисертантка розробила проект тренінгу з підготовки фахівців-профайлерів саме для підрозділів Національної поліції України. Він містить основну інформацію щодо іноземного досвіду застосування профайлінгу правоохоронними органами іноземних держав, вправи на розвиток необхідних для профайлера психічних процесів, зокрема пам'яті, креативності, мислення тощо. Окремий блок тренінгу присвячений невербальній комунікації: він містить інформацію щодо особливостей невербального спілкування, а також вправи, метою яких є розвиток уміння зчитувати жести, міміку, емоції співрозмовника. Крім того, тренінг містить вправи, які дозволяють працівникам правоохоронних органів на практиці відпрацювати отримані знання, уміння та навички. Даний тренінг є актуальним для підготовки профайлерів для підрозділів Національної поліції України, адже на відміну від інших запропонованих тренінгів, його специфічною характерною рисою є акцент на особливостях застосування профайлінгових технологій саме правоохоронними органами.

Можна стверджувати, що дисертація Марії Дідковської-Бідюк є завершеною, виконаною самостійно роботою, яка, крім вирішення конкретних завдань, здійснює певний внесок в розвиток як теорії, так і практики юридичної психології. Тому вважаю можливим рекомендувати дисертацію «Психолого-правові засади використання профайлінгу в діяльності Національної поліції» до розгляду в спеціалізованій вченій раді.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Професор кафедри юридичної психології, доктор психологічних наук, професор Володимир Медведєв відзначив, що для дослідження обрана актуальна тема, яка має велике теоретичне і практичне значення та обумовлене реформуванням системи правоохоронних органів України.

Питання плану сформульовані таким чином, що загалом охоплюють основні аспекти теми дослідження і забезпечують її розкриття. Авторка використовує достатню кількість джерел. Тема роботи досить актуальна, зміст роботи вказує на те, що дисертантка загалом успішно вирішила ті завдання, які вона ставила перед собою. Наукова новизна отриманих результатів складається з оригінальних підходів здобувача до вирішення теоретичних і практичних питань, що пов'язані з концептуальними теоретичними та практичними засадами.

У дослідженні проаналізована відповідна статистика, а також результати власного соціологічного опитування. Авторка правильно визначила основні напрями своїх досліджень. Вдало обрана методологія дослідження надала можливість дисертанту повністю досягти поставленої мети.

Враховуючи вищевикладене, дисертація Марії Дідковської-Бідюк на тему «Психолого-правові засади використання профайлінгу у діяльності Національної поліції» відповідає вимогам, які пред'являються до дисертації, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

Професор кафедри юридичної психології, кандидат психологічних наук, професор Людмила Казміренко з позитивного боку відмітила, що авторкою було опрацьовано досить значний масив літератури, який прямо чи опосередковано стосується теми дисертаційного дослідження. Їх значна кількість свідчить про високий рівень обізнаності Марії Дідковської-Бідюк у питаннях, які ним досліджуються та відповідний рівень обґрунтованості зроблених ним висновків. Акти впровадження свідчать про вагомість та практичну значимість отриманих автором у ході дослідження висновків.

Відтак, є всі підстави стверджувати, що подане на розгляд дисертаційне дослідження має самостійний, комплексний характер і логічну побудову. У ньому обґрунтовується ціла низка наукових положень та висновків, нових у теоретичному плані й важливих для психологічної практики, що у сукупності вирішують завдання науки юридичної психології. Дисертація відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

Доцент кафедри юридичної психології, кандидат психологічних наук Софія Власенко у своєму виступі підтримала попередніх доповідачів, акцентувавши увагу на глибокому змісті авторських визначень і висновків. Відзначила, що дисертаційне дослідження є теоретично і практично значущим. Підкреслила, що у процесі доповіді головних положень дисертаційного дослідження, а також під час відповідей на запитання, Марія Дідковська-Бідюк продемонструвала знання нормативних та доктринальних джерел, на підставі яких була підготовлена дисертаційна робота, вміння їх узагальнювати, аналізувати, формулювати власні висновки.

У підсумку, вона зазначила, що дисертація Марії Дідковської-Бідюк на тему «Психолого-правові засади використання профайлінгу у діяльності Національної поліції» відповідає вимогам, які ставляться до дисертації, та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Дідковської-Бідюк Марії Володимирівни на тему: «Психолого-правові засади використання профайлінгу у діяльності Національної поліції»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується значним ускладненням криміногенної обстановки як у державі, так і у світі в цілому, що зумовлюється змінами у політичному, економічному, соціальному житті. Арсенал існуючих методів і технологій боротьби зі злочинністю стає недостатнім, і тому стає необхідним запровадження новітніх методів, які б допомогли визначити протиправні наміри діяльності осіб. Визначити протиправні наміри можливо вивчивши психофізіологічні та поведінкові реакції особи. На даний час існує достатньо технічних засобів, направлених на визначення індивідуального рівня психоемоційних реакцій людини (різноманітні поліграфи як закордонного так і вітчизняного виробництва). Їх використання є результативним, проте не завжди доступним в умовах діяльності працівників Національної поліції. Саме тому застосування профайлінгових технологій стає дедалі актуальнішим.

Слово «профайлінг» походить від англійського «profile», що у перекладі означає профіль. Профілювання дає змогу оцінити та спрогнозувати поведінку людини на основі аналізу характеристик зовнішності, вербальної та невербальної поведінки. Спершу термін «профайлінг» вживався у контексті складання пошукового психологічного портрету (профіля) невідомої особи за слідами на місці злочину. Вважається, що одну з перших спроб складання психологічного портрету здійснив у 1888 році британський хірург Томас Бонд стосовно особи Джека Різника.

Профайлінг є новим напрямом у сучасній вітчизняній психологічній науці, проте профайлінгові технології активно використовуються у зарубіжних країнах, зокрема у США та Ізраїлі, під час забезпечення охорони публічного порядку, пошуку злочинців, запобігання виникнення терористичних та екстремістських загроз тощо. Профілювання особи застосовується в рамках VICAP програми затримання насильницьких злочинців, яка розроблена ФБР у 1985 році під керівництвом П. Брукса та Р. Ресслера з метою сприяння розкриттю серійних злочинів насильницького характеру.

Необхідність підготовки спеціалістів-профайлерів для Національної поліції України спонукала нас визначити вибір теми дослідження.

Методологічними основами профайлінгу є дослідження П. Екмана, В. Фрізена, К. Шерера, М. Цукермана, Б. ДеПауло, В.А. Лабунської, О. Фрайя та ін.

У контексті більш загальних проблем окремі аспекти, які стосуються теми нашого дослідження, розглянуті вітчизняними психологами та юристами – В.І. Барком, А.В. Іщенком, В.П. Казміренком, Л.І. Казміренко, М.В. Костицьким, В.С. Кузьмічовим, Є.Д. Лук'янчиковим, С.Д. Максименком, В.С. Медведєвим, В.В. Рибалкою, В.М. Синьовим, В.О. Татенком, С.І. Яковенком та ін.

Затверджено тему дисертації «Психолого-правові засади використання профайлінгу у діяльності Національної поліції» та наукового керівника (професор кафедри юридичної психології, доктор психологічних наук, завідувач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ О. І. Кудерміна) Вченою радою Національної академії внутрішніх справ «26» 10. 2016 р. протокол № 21.

Мета дослідження – визначити психолого-правові засади використання профайлінгу у діяльності Національної поліції, розробити модель суб'єкта профайлінгу.

Реалізація поставленої мети передбачає виконання низки **завдань**:

1) проаналізувати розвиток та сучасний стан практики використання профайлінгу в правоохоронній діяльності;

2) охарактеризувати сутність профайлінгу та основних сфер його застосування в діяльності Національної поліції України;

3) охарактеризувати особистість працівника Національної поліції як суб'єкта психологічного портретування;

4) визначити зміст та основні компоненти професійної компетентності профайлера;

5) створити рекомендації щодо нормативно-правових засад впровадження профайлінгу в діяльності Національної поліції України;

6) розробити рекомендації щодо науково-методичних та психологічних засад підготовки профайлерів для Національної поліції України.

Об'єкт дослідження – психологічне забезпечення діяльності Національної поліції.

Предмет дослідження – психолого-правові засади використання профайлінгу в діяльності Національної поліції.

Теоретичний аналіз проблеми дозволив висунути наступну робочу гіпотезу: Ефективне здійснення профайлінгової діяльності працівниками Національної поліції України ґрунтується на чітко визначених нормативно-правових засадах її реалізації та формуванні спеціальній професійно-психологічній компетентності суб'єкта пофілювання.

Теоретико-методологічна основа дослідження. Дослідження здійснювалось на основі:

- фундаментальних вітчизняної юридичної та кримінальної психології (С. Д. Максименко, В. В. Медведєва, В. М. Синьова, В. П. Казміренка);

- теорії та методики створення психологічних профілів (портретів) в Україні та за кордоном (Д. Брассел, Д. Дуглас, О. Бухановський);

- загальнотеоретичних положень щодо психології особистості працівника правоохоронних органів (М. В. Костицький, В. І. Барко, О. І. Кудерміна, Ю. Б. Ірхін, С. І. Корсун).

Методи дослідження. Мета й завдання дисертаційної праці зумовлюють використання відповідних **методів дослідження**:

теоретичні – опис; класифікації – при аналізі та узагальненні наявних наукових даних, пов'язаних із проблемою дослідження (розділи 1–3);

системний аналіз – при вивченні та установленні структурних зв'язків між елементами досліджуваної теми (підрозділи 2.1, 2.2, 3.1, 3.2);

психологічне моделювання – при створенні програми тренінгу (підрозділ 3.1); анкетування – для отримання додаткової індивідуальної інформації про досліджуваних (підрозділ 2.1);

психодіагностичні методи – для дослідження та оцінки індивідуально-психологічних особливостей респондентів (розділ 2);

методи обробки даних – з метою кількісного та якісного аналізу результатів емпіричного дослідження з використанням методу математичної статистики, статистичного критерія U Манна-Уїтні (підрозділ 2.2).

Надійність та вірогідність результатів дослідження забезпечується ґрунтовним аналізом літературних джерел і результатів наукових досліджень; коректним підбором психодіагностичних методик, який відбувався відповідно до завдань та мети дисертаційної праці; методики підібрані з урахуванням особливостей досліджуваної вибірки та критеріїв надійності й валідності; застосуванням методів математичної статистики та репрезентативністю вибірки.

Організація та база дослідження. Дисертаційне дослідження проводилося поетапно протягом 2016 – 2020 років. У дослідженні брали участь працівники різних служб Національної поліції України з різних куточків держави – психологи, оперуповноважені та працівники превенції. Вікова категорія опитаних від 25 до 45 років, стаж служби – від 1 до 18 років.

На першому етапі виконання дисертаційної роботи було здійснено теоретичне опрацювання проблеми на основі аналізу робіт, присвячених дослідженню використання профайлінгу в діяльності правоохоронних органів іноземних держав.

На другому етапі розроблено професіограму потенційного профайлера. Проведено анкетування поліцейських щодо обізнаності у сфері використання профайлінгу, а також проведено емпіричне дослідження поліцейських щодо їх готовності до використання профайлінгу.

На третьому етапі було проведено аналіз результатів дослідження, систематизовано та інтерпретовано отримані дані, сформульовано висновки, розроблено методичні рекомендації, проект тренінгу для підготовки профайлерів.

На четвертому етапі сформульовано загальні висновки, завершено оформлення дисертаційної роботи.

Програма дослідження передбачала вивчення психологічних особливостей запровадження використання профайлінгу у діяльності Національної поліції. Дослідницька робота складалася з низки послідовних етапів. Теоретико-методологічний етап передбачав здійснення аналізу проблеми з метою визначення особливостей використання профайлінгу правоохоронцями інших держав. На емпіричному етапі здійснено дослідження, спрямоване на визначення рівня розвитку пізнавальних процесів працівників поліції. На заключному етапі проаналізовано та узагальнено отримані результати, розроблено рекомендації щодо підготовки профайлерів для підрозділів Національної поліції.

Наукова новизна очікуваних результатів полягала у визначенні потенціалу методики профайлінгу в діяльності Національної поліції, виокремлення її

основних напрямів застосування; формулюванні змісту професійної компетентності суб'єкта профайлінгу та визначенні науково-методичних та психологічних засад його професійно-психологічної підготовки.

Практичне значення очікуваних наукових результатів:

- матеріали дослідження, висновки і рекомендації можуть бути використані в процесі роботи з працівниками Національної поліції, підготовки майбутніх працівників Національної поліції, зокрема курсантів ЗВО МВС України;

- запропоновано комплексний підхід та перелік психодіагностичних методик для дослідження особистості профайлера;

- визначено компоненти професіограми суб'єкта профайлінгу;

- визначено рівень обізнаності поліцейських у сфері використання профайлінгу у професійній діяльності;

- вперше розроблено інструкцію із запровадження профайлінгу як складової діяльності працівників поліції

- розроблено 3-денний тренінг, який може бути використаний при підготовці фахівців-профайлерів або в рамках підвищення кваліфікації у цій сфері.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у практичну діяльність (акт впровадження Головного управління Національної поліції в Київській області від 21 березня 2021 р.); освітній процес Національної академії внутрішніх справ (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 12.07.2019 р.).

Апробація результатів дослідження. Теоретичні та емпіричні результати дослідження опубліковано в збірниках матеріалів всеукраїнських та міжнародних конференціях: "Психологічна характеристика суб'єкта профайлінгової діяльності" (Київ, 2017); «Перспективи підготовки фахівців-профайлерів для правоохоронних органів» (Київ, 2017); «Актуальність запровадження профайлінгу як психологічного напрямку в діяльність національної поліції» (Харків, 2018 р.), «Профайлінг як складова обов'язків слідчого» (Харків, 2018 р.), «Готовність працівників психологічної служби до використання профайлінгу» (Київ, 2019); «Профайлінг у діяльності працівників кримінальної поліції» (Київ, 2020).

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел (131 найменування на 14 сторінках) і чотирьох додатків (на семи сторінках). Робота ілюстрована 5 таблицями та 2 рисунками. Загальний обсяг роботи становить 189 сторінок з яких основний текст дисертації становить 165 сторінок.

Публікації. Наукові та прикладні результати дисертаційного дослідження висвітлено в 11 публікаціях, із них – 4 статті у науково-фахових виданнях, затверджених МОН України, 1 – у наукових періодичних виданнях інших держав, включених у міжнародну наукометричну базу, 6 публікацій у матеріалах всеукраїнських та міжнародних конференцій, зокрема:

1. Дідковська-Бідюк М.В. Становлення профайлінгу в Україні: сутність та перспективи використання. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».*

Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». Київ : Гнозис, 2017. Том II (22). Вип. 37(3). С.366-374.

2. Дідковська-Бідюк М.В. Особливості застосування профайлінгових технологій правоохоронними органами: історія та сучасний стан. *Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. Київ : «Інформаційно-аналітичне агентство», 2017. Том X. Вип. 30. С 42-51.

3. Дідковська-Бідюк М.В. Профайлінг як метод профілактики протиправних дій *Юридична психологія. Науковий журнал. Національна академія внутрішніх справ*. Київ. 2017. Том 21, № 2 (2017). С. 165-175.

4. Дідковська-Бідюк М.В. Профайлінг як складник професійної діяльності працівників Національної поліції. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. № 4, С. 258-262.

5. Дідковська-Бідюк М.В. Уміння зчитувати невербальну комунікацію як складова діяльності працівників Національної поліції України. *Znanstvena misel journal. Psychological sciences*. Ljubljana, Slovenia, 2020. № 47/2020. P. 48-50.

6. Дідковська-Бідюк М. В. Психологічна характеристика суб'єкта профайлінгової діяльності. Філософські, методологічні та психологічні проблеми права. Матеріали VII Всеукраїнської науково-теоретичної конференції (м. Київ, 11 листопада 2017 р.). Київ, 2017. С. 93-96.

7. Дідковська-Бідюк М. В. Перспективи підготовки фахівців-профайлерів для правоохоронних органів. *Інтернаціоналізація вищої освіти України: концептуальні засади, здобутки, проблеми, перспективи розвитку*, присвячена пам'яті засновника і першого президента МНГУ Юрія Миколайовича Бугая (1947-2003) м. (Київ, 15-16 грудня 2017 р.). Київ, 2017. С. 95 – 98.

8. Дідковська-Бідюк М. В. Актуальність упровадження профайлінгу як психологічного напрямку в діяльність національної поліції. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України (м. Харків, 30 березня 2018 р.), Харків, 2018. С. 200 - 202.

9. Дідковська-Бідюк М. В. Профайлінг як складова обов'язків слідчого. Бочаровські читання. Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 25-річчю підготовки психологів у Харківському національному університеті внутрішніх справ. (м. Харків, 13 квітня 2018 р.), Харків, 2018. С. 90-93.

10. Дідковська-Бідюк М. В. Готовність працівників психологічної служби до використання профайлінгу. Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності закладів вищої освіти МВС України та Національної поліції України. Матеріали міжвідомчого науково-практичного круглого столу (м. Київ, 25 квітня 2019 р.). С. 101-104.

11. Дідковська-Бідюк М. В. Профайлінг у діяльності працівників кримінальної поліції. «Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України». Матеріали II міжвідомчого науково-практичного круглого столу (м. Київ, 23 квітня 2020 р.).

Характеристика особистості здобувача. Марія Володимирівна Дідковська-Бідюк народилась 10 грудня 1993 року в місті Київ. У 2016 році закінчила Національну академію внутрішніх справ та отримала диплом магістра з відзнакою за спеціальністю «Психологія». З 2014 року по 2019 рік працювала на посаді старшого психолога Святошинського управління поліції ГУНП у м. Києві. З 2019 по 2020 рік працювала на посаді старшого психолога Дніпровського управління поліції ГУНП у м. Києві. З 2020 року по 2021 рік працювала старшим інспектором відділу комунікації ГУНП в Київській області. З червня 2021 року по теперішній час працює головним спеціалістом відділу комунікації ГУНП в Київській області.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана з правильним вживанням психологічної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті попередньої експертизи дисертації Марії Дідковської-Бідюк і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

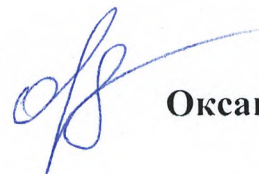
1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Дідковської-Бідюк Марії на тему «Психолого-правові засади використання профайлінгу в діяльності Національної поліції».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Дідковської-Бідюк М. В. відповідає спеціальності 053 «Психологія» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

3. Рекомендувати дисертацію Дідковської-Бідюк Марії Володимирівни на тему «Психолого-правові засади використання профайлінгу у діяльності Національної поліції» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

Рецензент:

професор кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ,
доктор психологічних наук, професор

Оксана РОМАНЕНКО

Рецензент:

професор кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ,
доктор психологічних наук, професор
підполковник поліції

Іван ОХРИМЕНКО

В. Д. 2021.06.02